

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-01-19

Närvarande: F.d. justitieråden Karin Almgren och Stefan Lindskog
samt justitierådet Mahmut Baran

Genomförande av direktivet om elektroniska vägtullssystem

Enligt en lagrådsremiss den 9 december 2021 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt,
2. lag om ändring i lagen (2013:1164) om elektroniska vägtullssystem,
3. lag om ändring i lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet
Gunilla Svedberg.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i lagen om trängselskatt

3 c–3 e §§

Under rubriken "Inledande bestämmelser" föreslås att tre paragrafer ska införas som i olika avseenden reglerar tillämpningen av ett antal uppräknade paragrafer i lagen när en EETS-betalningsförmedlare är betalningsskyldig för trängselskatt. Dessa detaljerade bestämmelser hör knappast hemma i lagens inledning. Lagrådet förordar att reglerna i stället placeras efter 22 § som 22 a–22 c §§ under en ny rubrik "Särskilda bestämmelser när en EETS-betalningsförmedlare är betalningsskyldig".

8 a §

Bestämmelser om betalningsskyldigheten för skatt och avgift bör lämpligen placeras efter regleringen om skattskyldighetens inträde. Paragrafen (och rubriken närmast före paragrafen) bör därför flyttas fram och betecknas 9 a §.

I paragrafens inledning slås fast att den som är skattskyldig också är betalningsskyldig för trängselskatt och tilläggsavgift. I en andra mening stadgas att detta dock inte ska gälla när en EETS-betalningsförmedlare är betalningsskyldig för trängselskatten enligt 17 § lagen om elektroniska vägtullssystem. Att en EETS-betalningsförmedlare är betalningsskyldig för trängselskatt i vissa fall regleras emellertid i 17 § lagen om elektroniska vägtullssystem. För att undvika en dubbelreglering bör meningens omformuleras till en upplysning om bestämmelsen i 17 § den lagen. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den som är skattskyldig är också betalningsskyldig för tilläggsavgift. Av 17 § lagen (2013:1164) om elektroniska vägtullssystem framgår att en EETS-betalningsförmedlare är betalningsskyldig för trängselskatt i vissa fall.

20 §

I paragrafen, som inte föreslås ändras i lagrådsremissen, finns bestämmelser om bl.a. överklagandetiden. Ett överklagande av den skattskyldige ska ha kommit in till beskattningsmyndigheten inom tre veckor från den dag då den skattskyldige fick del av beslutet.

I lagrådsremissen föreslås en särskild ordning för underrättelse av en myndighets beslut när en EETS-betalningsförmedlare är betalningsskyldig för vägtullen.

I 3 c § första stycket (22 a § enligt Lagrådets förslag) regleras att ett beslut enligt 11, 14 a eller 15 § ska skickas till EETS-betalningsförmedlaren i stället för till den skattskyldige om det avser trängsel-skatt som betalningsförmedlaren är betalningsskyldig för enligt 17 § lagen om elektroniska vägtullssystem. Detsamma gäller för beslut som beskattningsmyndigheten på eget initiativ fattar enligt 15 a eller 18 §. Av förslaget till 3 d § (22 b § enligt Lagrådets förslag) framgår att det som sägs om den skattskyldige i 20 § i stället ska tillämpas på EETS-väganvändaren, när en EETS-betalningsförmedlare är betalningsskyldig för skatten.

Enligt förslaget till 8 § lagen om elektroniska vägtullssystem ska en faktura från en EETS-betalningsförmedlare till en EETS-väganvändare – om fakturan baseras på en myndighets beslut om vägtull – innehålla uppgifter om hur myndighetens beslut kan omprövas eller överklagas. Denna ordning ska gälla i stället för 33 § förvaltningslagen (2017:900).

Den särskilda ordningen för underrättelse ska alltså även omfatta trängsel-skatt enligt beslut som Skatteverket har fattat på eget initiativ, bl.a. beslut enligt 15 eller 15 a §. I allmänmotiveringen anges att det även i dessa fall är lämpligt att besluten skickas till EETS-

betalningsförmedlaren eftersom myndigheten inte alltid känner till vem som är EETS-väganvändare.

Frågan är om en underrättelse enligt denna ordning innebär att EETS-väganvändaren kan anses ha fått del av beslutet i den mening som avses i 20 §.

En EETS-väganvändare har rätt att överklaga bl.a. beslut som avses i 15 och 15 a §§. Ett överklagande ska ha kommit in till Skatteverket inom tre veckor från den dag då väganvändaren fick del av beslutet.

I lagrådsremissen förs inte något resonemang om huruvida en väganvändares mottagande av en faktura från en betalningsförmedlare avseende ett beslut enligt 15 eller 15 a § innebär att EETS-väganvändaren anses ha fått del av beslutet. Vid föredragningen har angetts att tiden för överklagande av ett beslut som Skatteverket på eget initiativ har fattat ska räknas från den dag då EETS-väganvändaren fick del av beslutet i form av informationen i fakturan.

I 44 § i 2017 års förvaltningslag – som är subsidiär i förhållande till bestämmelsen i 20 § trängselskattelagen – anges att ett överklagande av ett beslut ska ha kommit in till beslutsmyndigheten inom tre veckor från den dag då den som överklagar fick del av beslutet genom den myndigheten. Motsvarigheten till denna paragraf i 1986 års förvaltningslag saknade uttrycket ”genom den myndigheten”. Det tillägget finns inte heller, som framgått, i den nu aktuella bestämmelsen i 20 § trängselskattelagen.

I allmänmotiveringen till 44 § i 2017 års förvaltningslag framhölls beträffande den språkliga utformningen av bestämmelsen att det tydligare än den dåvarande lydelsen bör framgå att överklagandetiden inte börjar löpa om den enskilde får kännedom om innehållet i ett beslut på något annat sätt än genom en åtgärd från besluts-

myndighetens sida. Detta markeras genom uttrycket ”genom den myndigheten”. De situationer som avses med detta omfattar såväl det fallet att klaganden formellt delgivits beslutet som det fallet att klaganden på något annat sätt, genom en åtgärd av den myndigheten, fått reda på innehållet i beslutet i dess helhet (prop. 2016/17:180 s. 266). I författningskommentaren anges att det är tidpunkten när den enskilde underrättades om beslutet genom beslutsmyndighetens åtgärder som är avgörande för beräkningen av fristen. Där anges också att någon ändring i sak i förhållande till innebörden av motsvarande reglering i 1986 års lag inte är avsedd (prop. 2016/17:180 s. 335). Det ska också tilläggas att bestämmelsen om överklagandetid i 20 § trängselskattelagen är utformad på samma sätt som motsvarande bestämmelse i 1986 års förvaltningslag.

Det sagda innebär, enligt Lagrådets mening, att EETS-väganvändaren ska anses ha fått del av ett beslut då denne underrättades om beslutet genom Skatteverkets åtgärder.

EETS-betalningsförmedlarens underrättelseskyldighet följer, som framgått, av lag (se regleringen i 8 § lagen om elektroniska vägtullssystem) och alltså inte genom Skatteverkets åtgärder. Det kan därför ifrågasättas om den föreslagna ordningen innebär att EETS-väganvändaren kan anses ha underrättats om beslutet i den mening som avses i 20 § trängselskattelagen. Lagrådet förordar att frågan övervägs ytterligare i det fortsatta beredningsarbetet.

Förslaget till lag om ändring i lagen om elektroniska vägtullssystem

1 §

I paragrafen anges det övergripande syftet med lagen och en upplysning om att lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2019/520/EU av den 19 mars 2019 om driftskompatibilitet

mellan elektroniska vägtullssystem och underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om underlåtenhet att betala vägavgifter i unionen. Lagrådet anser att paragrafen blir mer lättläst om den delas upp i två stycken och ges följande lydelse.

Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2019/520/EU av den 19 mars 2019 om driftskompatibilitet mellan elektroniska vägtullssystem och underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om underlåtenhet att betala vägavgifter i unionen, i den ursprungliga lydelsen.

Syftet med lagen är att främja betalningen av vägtullar genom att

1. säkerställa driftskompatibilitet mellan elektroniska vägtullssystem, och
2. underlätta gränsöverskridande utbyte av information om fordon och ägare eller innehavare av fordon.

11 §

I paragrafen finns bestämmelser om att en avgiftsupptagare i en områdesdeklaration ska ange de allmänna villkor som ska vara uppfyllda för att en EETS-betalningsförmedlare ska få verka i avgiftsupptagarens vägtullsområde. En sådan deklaration ska även innehålla en detaljerad beskrivning av förfarandet för bedömning av den tekniska utrustning som ska ingå i ett nytt eller väsentligen ändrat elektroniskt vägtullssystem.

En definition av uttrycket "väsentligen ändrat system" finns i artikel 2.19 i EETS-direktivet. Uttrycket har alltså en unionsrättslig innebörd. Vid föredragningen har det upplysts att avsikten är att en definition ska tas in i förordning. En uppgift om detta bör, enligt Lagrådets mening, tas in i författningskommentaren till denna paragraf.

19 §

I paragrafen anges att en EETS-väganvändares betalning av vägtull till sin EETS-betalningsförmedlare sker med befriande verkan.

Det följer redan av 17 § första stycket första meningen att betalningsskyldigheten för en vägtull som omfattas av ett avtal

mellan en EETS-betalningsförmedlare och en EETS-väganvändare åvilar EETS-betalningsförmedlaren. Regleringen där innebär alltså att både den skatt- eller avgiftsskyldige och EETS-väganvändaren går helt fria från betalningsansvar gentemot avgiftsupptagaren genom avtalet. Bestämmelsen i 19 § saknar därför en praktisk funktion med avseende på en vägtull som omfattas av den bestämmelsen. Det bör därför övervägas i den fortsatta beredningen om bestämmelsens tillämpningsområde kan begränsas till den situationen då EETS-betalningsförmedlaren och den skatt- eller avgiftsskattskyldige är solidariskt betalningsskyldiga för vägtullen (se 17 § första stycket andra meningen).

34 och 35 §§

Paragraferna innehåller bestämmelser om vägtullsregistret och har fått ett delvis överlappande innehåll. Lagrådet föreslår att de båda paragraferna ersätts med följande bestämmelse.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska föra ett register som ska innehålla uppgifter om vägtullsområden, EETS-betalningsförmedlare och det gemensamma kontaktställe som avses i 25 § (vägtullsregistret). Registret ska ha till ändamål att inom ramen för det europeiska systemet för elektroniska vägtullar tillhandahålla dessa uppgifter.

Den myndighet som avses i första stycket är personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter i registret.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.